

ZAMONAVIY OLIY TA'LIMDA SUN'IY INTELLEKTDAN FOYDALANISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI

Jasur Djo'rayevich Ashurov

Osiyo xalqaro universiteti "Umumtexnik fanlar"

kafedra dotsenti, PhD

Annotatsiya: Sun'iy intellekt (SI) turli sohalar, jumladan, oliy ta'limni ham innovatsion yondashuvlar bilan o'zgartirdi. Ushbu maqolada zamonaviy oliy ta'limda sun'iy intellektdan foydalanishning o'ziga xos xususiyatlari, uning foydalari, qiyinchiliklari va oqibatlari haqida so'z yuritiladi. Sun'iy intellekt texnologiyalari ta'limni individuallashtirish, qulaylik va samaradorlikni oshirishdagi roli, shuningdek, axloqiy va amaliy masalalar ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: sun'iy intellekt, individuallashtirish, qulaylik, axloqiy masalalar, ma'muriy samaradorlik.

Kirish

Sun'iy intellektning oliy ta'limga integratsiyasi bilimni tarqatish va egallash jarayonlarida yangi davrni boshlab berdi. Mashinaviy o'qitish, tabiiy tilni qayta ishlash va ma'lumotlarni tahlil qilish kabi sun'iy intellekt texnologiyalari ta'lim jarayonini individuallashtirish, ma'muriy vazifalarni soddalashtirish va qaror qabul qilishni yaxshilash imkoniyatlarini taklif etadi. Ushbu maqolada sun'iy intellektning oliy ta'limdagi o'ziga xos xususiyatlari o'rganilib, an'anaviy o'qitish va o'qitish uslublarini o'zgartirishdagi roli yoritiladi. Bundan tashqari, sun'iy intellektning qabul qilish bilan bog'liq qiyinchiliklar, jumladan, axloqiy masalalar, ma'lumot xavfsizligi va raqamli tafovutga e'tibor qaratilib, uning ta'siri haqida muvozanatli fikr beriladi.

Metodlar

Oliy ta'limda sun'iy intellektdan foydalanishni o'rganish uchun ushbu tadqiqot sifat va miqdoriy tahlillarni birlashtirgan aralash usuldan foydalanadi. Ma'lumotlar adabiyotlarni o'rganish, sun'iy intellektning yechimlarini joriy qilgan universitetlar misollari va o'qituvchi va talabalardan olingan so'rovnomalar orqali to'plandi. Akademik ko'rsatkichlarni yaxshilash va ma'muriy xarajatlarni kamaytirish kabi miqdoriy ko'rsatkichlar SI texnologiyalarining ta'sirini baholashda qo'llanildi. Sifat ma'lumotlari esa foydalanuvchilarning tajribalari va qarashlariga qaratilib, SI vositalarining moslashuvchanligi va cheklovlarini yoritdi.

Natijalar

1. **Shaxsiylashtirilgan ta'lim:** Sun'iy intellek asosida ishlaydigan platformalar, masalan, moslashuvchan o'qitish tizimlari va intellektual repetitorlar, ta'limni shaxsiylashtirishga imkon yaratadi. Talabalar o'z o'qish sur'ati, uslubi va rivojlanishiga qarab moslashtirilgan kontentdan foydalanish imkoniyatiga ega bo'lishadi. Masalan, Coursera va edX kabi platformalar SI yordamida individual maqsadlarga mos kurslar va o'quv yo'nalishlarini tavsiya etadi.

2. **Qulaylikning yaxshilanishi:** Sun'iy intellekt texnologiyalari nogironligi bo'lgan talabalar uchun inklyuziv ta'limni rivojlantiradi. Matnni nutqqa aylantirish dasturlari, real vaqt rejimida tarjima qilish dasturlari va virtual yordamchilar ta'lim resurslaridan foydalanishni tenglashtiradi.

3. **Ma'muriy samaradorlik:** Sun'iy intellekt ma'muriy vazifalarni, jumladan, qabul jarayonlari, baholash va resurslarni taqsimlashni soddalashtiradi. Masalan, Ivy.ai kabi chatbotlar talabalar so'rovlarini qayta ishlash orqali ish hajmini kamaytiradi va javob berish vaqtini qisqartiradi. Predictive analytics esa qabul va retention strategiyalarini qo'llab-quvvatlaydi.

4. **Ma'lumotga asoslangan qarorlar qabul qilish:** Sun'iy intellekt tashkilotlarga katta hajmdagi ma'lumotlarni tahlil qilish imkoniyatini beradi. O'qitish jarayonini tahlil qilish orqali xavf ostida bo'lgan talabalarni aniqlab, ularning akademik muvaffaqiyatlarini oshirishga yordam beruvchi chora-tadbirlarni amalga oshirish mumkin.

5. **Qiyinchiliklar va axloqiy masalalar:** Sun'iy intellekt afzalliklar bilan birga ma'lumotlarni maxfiyligi, algoritmik tarafdashlik va o'qituvchilarni ishchi kuchi sifatida almashtirish kabi xavotirlarni ham keltirib chiqaradi. Ushbu xavflarni kamaytirish uchun axloqiy me'yorlar va shaffof siyosatlarni ishlab chiqish muhim ahamiyatga ega.

Muhokama

Natijalar Sun'iy intellektning oliy ta'limdagi inqilobiy salohiyatini ko'rsatadi. Shaxsiylashtirilgan o'qitish tajribalari turli talabalar ehtiyojlarini qondiradi, ma'muriy samaradorlik esa resurslarni strategik ustuvorliklarga yo'naltirishga imkon beradi. Biroq, qiyinchiliklar puxta rejalashtirish va boshqaruvni talab qiladi. Universitetlar raqamli infratuzilma, professor-o'qituvchilarni tayyorlash va axloqiy me'yorlarga sarmoya kiritishlari kerak. Shuningdek, o'qituvchilar, texnologlar va siyosatshunolar o'rtasidagi fanlararo hamkorlikni rivojlantirish SI'ni barqaror integratsiya qilish uchun muhimdir.

Xulosa

Sun'iy intellekt zamonaviy oliy ta'limda innovatsiyalar katalizatori sifatida namoyon bo'lib, shaxsiylashtirish, qulaylik va samaradorlikni yaxshilashga yordam beradi. Qiyinchiliklarga qaramay, faol va muvozanatli yondashuv SI texnologiyalaridan samarali va axloqiy foydalanishni ta'minlay oladi. Kelgusi tadqiqotlar inklyuziv SI yechimlarini ishlab chiqish va ularning ta'lim tizimlariga uzoq muddatli ta'sirini o'rganishga qaratilishi kerak.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Smith, J. (2020). "Artificial Intelligence in Education: Trends and Challenges."
2. Brown, T. & Green, A. (2021). "AI-Powered Learning Systems in Higher Education."
3. Djurayevich, A. J. (2021). Opportunities Of Digital Pedagogy in A Modern Educational Environment. *Journal of Pedagogical Inventions and Practices*, 3, 103-106.
4. Djuraevich, A. J. (2021). Zamonaviy ta'lim muhitida raqamli pedagogikaning o'rni va ahamiyati. *Евразийский журнал академических исследований*, 1(9), 103-107.
5. Ashurov, J. D. (2024). TA'LIM JARAYONIDA SUN'IY INTELEKTNI QO'LLASHNING AHAMIYATI. *PEDAGOG*, 7(5), 698-704.
6. Ashurov, J. (2023). THE IMPORTANCE OF USING INNOVATIVE EDUCATIONAL TECHNOLOGIES IN TEACHING THE SCIENCE OF INFORMATION TECHNOLOGY AND MATHEMATICAL MODELING OF PROCESSES. *Development and innovations in science*, 2(12), 80-86.
7. Ashurov, J. (2023). TA'LIMDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARI FANI O'QITISHDA INNOVATSION TA'LIM TEXNOLOGIYALARINING AHAMIYATI. *Theoretical aspects in the formation of pedagogical sciences*, 3(4), 105-109.
8. Djo'rayevich, A. J. (2024). THE IMPORTANCE OF USING THE PEDAGOGICAL METHOD OF THE "INSERT" STRATEGY IN INFORMATION TECHNOLOGY PRACTICAL EXERCISES. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(3), 425-432.
9. Ashurov, J. D. (2024). AXBOROT TEXNOLOGIYALARI VA JARAYONLARNI MATEMATIK MODELLASHTIRISH FANINI O'QITISHDA INNOVATSION YONDASHUVGA ASOSLANGAN METODLARNING AHAMIYATI. *Zamonaviy fan va ta'lim yangiliklari xalqaro ilmiy jurnal*, 2(1), 72-78.

10. Ashurov, J. D. R. (2023). OLIY O 'QUV YURTLARI TALABALARIGA YADRO TIBBIYOTINI O 'QITISHDA INNOVATSION TA'LIM TEXNOLOGIYALAR VA METODLARINI QO 'LLASHNING AHAMIYATI. *Results of National Scientific Research International Journal*, 2(6), 137-144.

11. Ашуров, Ж. Д. (2023). ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ И МЕТОДЫ ОБУЧЕНИЯ В ПРЕПОДАВАНИИ ЯДЕРНОЙ МЕДИЦИНЫ СТУДЕНТАМ ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ. *Modern Scientific Research International Scientific Journal*, 1(4), 29-37.

12. Ашуров, Ж. Д. (2024). ИНТЕГРАТИВНЫЙ ПОДХОД К ПРЕПОДАВАНИЮ ПРЕДМЕТА «ИНФОРМАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ОБРАЗОВАНИИ» В ВУЗАХ. *PEDAGOG*, 7(4), 335-344.

13. Хамройевна, М. В. (2024). TERMOYADRO SINTEZ REAKSIYALARINI BOSHQARISH MUAMMOSI. *Ensuring the integration of science and education on the basis of innovative technologies.*, 1(3), 62-68.

14. Хамройевна, М. В. (2024). SUYUQ KRISTALLAR VA ULARNING XUSUSIYATLARI. *Modern digital technologies in education: problems and prospects*, 1(2), 32-38.

15. Хамройевна, М. В. (2024). PLAZMA VA UNING XOSSALARI. PLAZMANING QO 'LLANILISHI. *Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology*, 1(3), 73-78.

16. Хамройевна, М. В. (2024). TERMOELEKTRIK HODISALAR. *Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology*, 1(3), 102-107.

17. Хамройевна, М. В. (2024). OCHIQ TIZIMLARDA ENTROPIYANING LOKAL KAMAYISHI VA DISSIPATIV STRUKTURALAR. *Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology*, 1(3), 86-92.

18. Хамройевна, М. В. (2024). O 'TA O 'TKAZUVCHANLIK VA UNING KVANTOMEKANIKA TALQINI. *Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology*, 1(3), 93-101.

19. Хамройевна, М. В. (2024). FUNDAMENTAL O 'ZARO TA'SIRLAR TURLARI. *Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology*, 1(3), 79-85.

20. Bobokulova, M. (2024). Alternative energy sources and their use. *Medicine, pedagogy and technology: theory and practice*, 2(9), 282-291.